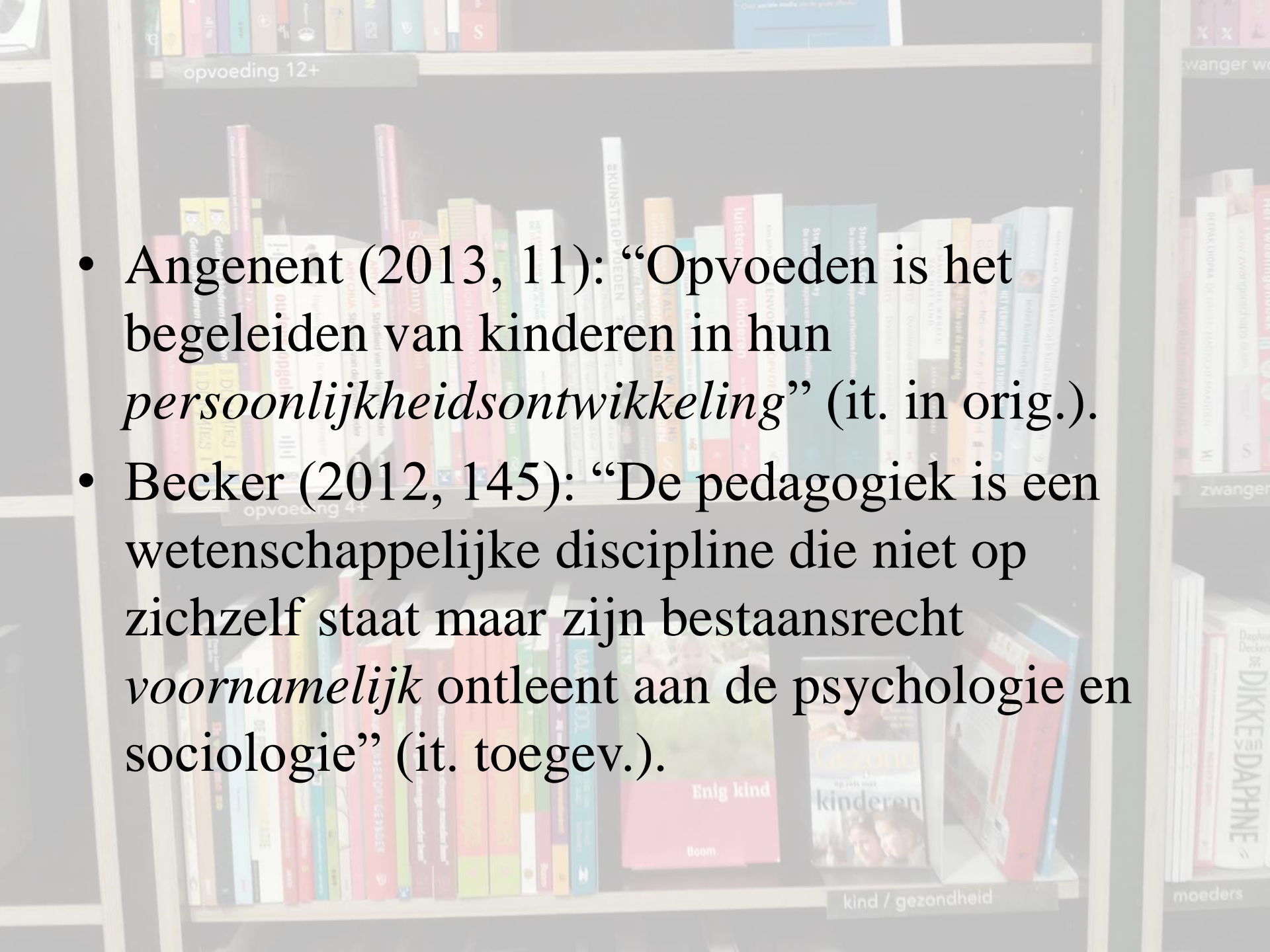

**De theoretische pedagogiek
herontdekt. Ontwikkelingen binnen
een bijna vergeten vakgebied**

**Joop Berding en Wouter Pols
Hogeschool Rotterdam/
Kenniscentrum Talentontwikkeling**

-
- Angenent (2013, 11): “Opvoeden is het begeleiden van kinderen in hun *persoonlijkheidsontwikkeling*” (it. in orig.).
 - Becker (2012, 145): “De pedagogiek is een wetenschappelijke discipline die niet op zichzelf staat maar zijn bestaansrecht *voornamelijk* ontleent aan de psychologie en sociologie” (it. toegev.).

Twée fundamentele vragen

- Wat is hier aan de hand?
- Wat staat me hier te doen?

opvoeding 12+

opvoeding 4+

kind / gezondheid

zwanger wo

zwanger

moeders

Typen kennis

- Theoretical knowledge: richtinggevende idealen en waardegeladen concepten.
- Case knowledge: voorbeelden en verhalen.
- Craft knowledge: tacit knowledge, 'stil weten'.

Van levensbeschouwelijke naar geesteswetenschappelijke pedagogiek

- Richtinggevend ideaal: 'zelfverantwoordelijke zelfbepaling'
- Waardegeladen concepten: hulpeloosheid, zelf iemand willen zijn, omgang, opvoeding, vertrouwen, opvoedingsmiddelen

Rousseaus pedagogische revolutie

- 'Of mijn leerling voor het zwaard, de kerk of de balie wordt bestemd is me om het even. De natuur roept hem tot menselijk leven, voordat zijn ouders zijn bestemming bepalen. Leven, dat is het vak dat ik hem wil leren. Uit mijn handen gekomen zal hij magistraat, soldaat noch priester zijn, dat geef ik toe; hij zal in de eerste plaats mens zijn' (Rousseau 1980, p. 65).

'Burgerlijke' pedagogiek

- *Richtinggevend ideaal (regulatief principe):
Bidsamkeit (vatbaar voor vorming).*

Teloorgang

- Met de sociaaal-wetenschappelijke wending (1970/1980) in de pedagogiek verdwenen gedeelde richtinggevende idealen en waardegeladen concepten. Het sociaal-wetenschappelijk weten vandaag de dag is gefragmenteerd. Er is behoefte aan een 'pedagogische doctrine' (Philippe Meirieu).

Nieuwe impulsen ...

- Biesta – het debat over ‘goed onderwijs’ en de ‘meetbaarheid’ daarvan
- Masschelein & Simons – het debat over ‘het eigene’ van de school
- Meijer – over het waarom van het onderwijs

Rode draden

- kritiek op de effectiviteits- en meetbaarheidscultus in het onderwijs
- (hernieuwde) bezinning op waar het onderwijs c.q. de school voor is en op wat er aan leerinhouden aan de orde dient te komen
- een sterke theoretische oriëntatie op het werk van Hannah Arendt – waarmee de verhouding tussen pedagogiek en politiek opnieuw en wat ons betreft veelbelovend wordt gethematiseerd
- de ontwikkeling van een pedagogische doctrine, een hanteerbare praktijktheorie

Referenties

- Biesta, G. (2012/2010). *Goed onderwijs en de cultuur van het meten. Ethiek, politiek en democratie*. Amsterdam: Boom Lemma.
- Masschelein, J. & M. Simons (2012). *Apologie van de school. Een publieke zaak*. Leuven/Den Haag: Acco.
- Meijer, W. (2013). *Onderwijs weer weten waarom*. Amsterdam: SWP.
- Berding, J. & W. Pols (2012, 2013). Besprekingen van bovengenoemde boeken in *Pedagogiek*.
- Crombrugge, H. van (2007, 2^e druk). *Denken over opvoeden. Inleiding in pedagogiek*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.
- Kuipers, H.-J. (2008, 2^e her. druk). *Pedagogiek voor professionele opvoeders*. Bussum: Coutinho.
- Berding, J. & W. Pols (2014, 3^e herz. en uitgebr. druk). *Schoolpedagogiek. Opvoeding en onderwijs in de basisschool*. Groningen/Houten: Noordhoff.